

Saarlaste
Kalender

cht

Wäht raamat

1887

aasta pääle.

Sel aastal on 365 päewa.

Kuresaares, 1886.

Trükitud Kuresaare „Rädakilehe“ trükkitojas.

•

Märkide ja lühendatud sõnade seletus.

☉ noor kuu. ☾ esimene weerand.

☾ täis kuu. ☽ wiimne weerand.

☾. = püha, — p. = päew ja pärast, — h. = homiku,
— l. = lõunat, — õ = õhtu, — e. = enne, — k. =
kell. — t. = tund, — m. = minut, — * = mälestuse
päew, mill kohut ega kooli ei peeta, — ** = kroonu ehk
kiriku püha.

Aasta aegade hakatused.

Kewade algab 9. Paastu-k. kell 12 e. l.

Suvi algab 9. Jaani-k. kell 8 p. l.

Sügise algab 11. Mihkle-k. kell 11 e. l.

Talwe algab 10. Jõulu-k. kell 5 e. l.

Päewa- ja kuu-warjutamised.

Sell aastal on 2 päewa- ja 2 kuu-warjutamiist, milledest
meil aga teine päewa- ja teine kuu-warjutamine näha on.

Kuu-warjutamine on 22. Juulil, hak. kell 9 ja 6 min.
p. l. ja lõpeb kell 11 ja 33 min. p. l.

Päewa-warjutamine on 7. Augustil, hak. enne päite
looja minemiist ja lõpeb kell 6 ja 48 min. hom.

Uja arwamised.

	Aastad.
Maailma loomisest arwatakse	5837
Jeesuse Kristuse sündimisest	1887
Tartu linna ehitamisest	857
Sakslaste Liiwimaale tulemisest	728
Tallinna linna ehitamisest	668
Püsirohu leidmisest	507
Trükitunsti leidmisest	447
Õsimehest wastraha tegemisest	407
Luteruse usu meie maale tulemisest	370
Õsimehest Gestickele raamatu trükkimisest	334
Õsimehest hõberublade tegemisest	242
Peeterburi linna alustamisest	184
Gestlaste Wene walitsuse alla saamisest	175
Sinodi asutamisest	165
Tartu ülikooli asutamisest	85
Prantslaste Wenemaale käimisest	74
Saarlaste maa talurahwa priikslastmisest	70
Rõugete panemise hakatusest	54
Üleüldise wäateenistuse hakatusest	14
Reisri herra Aleksandri III. walits. hak.	6
Reisri herra Aleksandri III. kroonimisest	4
Õsimehe Gestickele ajalehe Saaremaal wäl- jaandmisest	4

Januar.

See kuul on

Nääri päew. Kristuse ümberlõitamisest, Luuk. 2, 21.		
**1 Neljap.	Nääri päew Mita Jumal!	Lume
2 Reede	Abel, Set Genoß	jadu.
3 Laup.	Metusalem	

Püh. p. Nääri p. Jeesus põgeneb Egiptuse maale.
Matt. 2, 13—22.

4 Pühap.	Simeon	⌘ 4, 53' p. l.
5 Esmasp.	Melchior	
**6 Teisip.	3. Kuninga p.	Luisused
7 Restn.	Erart	
8 Neljap.	Kaspar	ilmad,
9 Reede	Emraim	
10 Laup.	P a a w l i p.	ja kül m.

1. P. p. 3. R. p. 12 aast. Jeesus templis.
Luuk. 2, 41—52.

11 Pühap.	Higinius	
12 Esmasp.	Rein	⊙ 4, 31' c. l.
13 Teisip.	Hilarius	
14 Restn.	Robert	Range kül m.
15 Neljap.	Jaak	

31 päeva.

Nääri-knn.

16	Reede	Gromann	
17	Laup.	Tõnise päev	
2. P. p. 3. R. p. Kaana pulmadeft. Joan. 2, 1—11.			
18	Pühap.	Saara	Lume sadu
19	Õmasp.	Needo	
20	Teisip.	Maab. Sebast.	☽ 9, 57' e.l.
21	Reftn.	Wintsent	
22	Neljap.	Emerentia	Ränge
23	Reede	Timoteus	fülm
24	Laup.	Agnes	

3. P. p. 3. R. p. Kapernauma päälifust.
Matt. 8, 1—13.

25	Pühap.	Paawli ümb. p.	Selged
26	Õmasp.	Hans	
27	Teisip.	Kryfostomus	☾ 11' 45' e.l.
28	Reftn.	Kaarel	
29	Neljap.	Samuel	ja külmad
30	Reede	Ann	ilmad.
31	Laup.	Anna	

1. tõuseb päike k. 8, 41 min., läheb looja k. 3, 37 min.

11.	—	—	8, 26	—	—	—	3, 58	—
21.	—	—	8, 6	—	—	—	4, 22	—

Webruar.

Sel kuul on

9. P. e. Kr. ül. p. Töötegijad wainamäel.
Matt. 20, 1—16.

1 Pühap.	Bolifarpus	Rülma
*2 Esmasp.	R ü ü n l a p.	
3 Teisip.	Weronika	☾ 3, 2' e. l.
4 Restn.	Rikard	
5 Neljap.	Appolonia	tuleb
6 Keede	Karoliina	juurde.
7 Laup.	Salomon	

8. P. e. Kr. ül. p. Rülwajašt. Luuk. 8, 4—15.

8 Pühap.	Eulaalia	Lume
9 Esmasp.	Paulina	
10 Teisip.	Walentin	☉ 11, 11' p. l.
11 Restn.	Roosa	
12 Neljap.	Juula	šadu.
13 Keede	Konfordia	
14 Laup.	Išrael	

Paastu püha. Kristuse kannatamisešt. Luuk. 18, 31—43.

15 Pühap.	Noora	
16 Esmasp.	Miina	Rülm.
*17 Teisip.	Wastla päew	

28 päewa.

Küünla-kuu.

18	Reſkn.	Tuhka päew	
19	Neljap.	Siimon Apostal	☾ 2, 38' e. l.
20	Reede	Wiktoria	
21	Laup.	Klaudius	Sulab

1. Püh. paastus. Kristuit kiusataſie. Matt. 4. 1—11.

*22	Pühap.	Beetri päew	pehme
23	Esmaſp.	Juſtus	
24	Teiſip.	Madise päew	
**25	Reſkn.	Walwe päew	☉ 10, 4' p. l.
		1. Kwatember	
**26	Neljap.	Meeta	tuul
27	Reede	Tereese	
28	Laup.	Reſtor	külmetab

1. tõuſeb päite k. 7, 40 min., läheb looja k. 4, 49 min.

11.	—	—	7, 14	—	—	—	5, 13	—
21.	—	—	6, 47	—	—	—	5, 36	—

Kroonu püha :

Küünla-kuu 26. päewal Keisri Aleksander Aleksandro-witſhi ſündimise päew.

Märts.

Sel kuul on

2. Püh. paastus. Kananeemaa naejeft. Matt. 15, 21—28.		
1 Pühap.	Lowisa	Tuisofed
**2 Esmasp.	Adrian	ilmad.
3 Teisip.	Harald	
4 Keelkn.	Kotwrid	☾ 3, 12' p. l.
5 Neljap.	Perpetua	
6 Keede	Miff	Lume jadu.
7 Laup.	Prudentius	

3. Püh. paastus. Kristus ajab kurja waimu wälja. Luuk. 11, 14—28.		
8 Pühap.	Willemon	Paras
9 Esmasp.	Konstantin	
10 Teisip.	Jenni	külm.
11 Keelkn.	Gregor	
12 Neljap.	Mathilde	☉ 5, 40' p. l.
13 Keede	Ernst	
14 Laup.	Lugus	Tuulne

4. Püh. paastus. Kristus süütab 5000 meest. Joan. 6, 1—15.		
15 Pühap.	Gabriel	
16 Esmasp.	Aleksander	tuiskab.
17 Teisip.	Patritius	

31 päewa.

Paastu-kuu.

18	Reflu	Rupert	
19	Neljap.	Josep	
20	Reede	Olga	☽ 3, 23' p. l.
21	Laup.	Kiideon	

5. Püh. paastus. Jeesus ristatasse tiwidega.
Joan. 8, 46—59.

22	Pühap.	Teowil	Wilud
23	Esmasp.	Truu	ja
24	Teisip.	Rosamunde	
*25	Reflu	Paastu Marij.	niisked ilm.
26	Neljap.	Manuel	
27	Reede	Ambrosius	☾ 7, 10' e. l.
28	Laup.	Gideon	

Palmi puude püha. Kristuse sisesõitmisest.
Matt. 21, 1—9.

**29	Pühap.	Palmipuude p.	
30	Esmasp.	Wiilipina	Ilmad
31	Teisip.	Adonis	

1. tõuseb päike k. 6, 25 min., läheb looja k. 5, 55 min.

11.	—	—	5, 56	—	—	—	6, 17	—
21.	—	—	5, 28	—	—	—	6, 40	—

April.

Eel kuul on

1 Restn.	Karjalastmise p.	pööramad.
**2 Neljap.	Suur Neljap.	
**3 Reede	Suur Reede	☾ 5, 34' e. l.
*4 Laup.	Krist. haud. ol. p.	

Lihawõtte püha. Kristuse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

**5 Pühap.	1. Lihawõtte p.	Wihma
**6 Esmasp.	2. Lihawõtte p.	
*7 Teisip.	3. Lihawõtte p.	
*8 Restn.	Liborius	
*9 Neljap.	Pogislaus	sadu
*10 Reede	Leo	
*11 Laup.	Julius	☉ 10, 24' e. l.

1. P. p. ül. p. Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19—31.

12 Pühap.	Justinus	Tuulne.
13 Esmasp.	Olümpia	
14 Teisip.	Esekiel	Renad
	Künni päem	päemapaist.
15 Restn.	Karisius	
16 Neljap.	Rudolw	päemad.
17 Reede	Walerian	

30 päeva.

Jüri-kuu.

18 Laup.

Tiimon

2. P. p. ül. p. Hea karjane. Joan. 10, 12—16.

19 Pühap.

Sulpitius

☾ 0, 31' e. l.

20 Esmasp.

Siim

21 Teisip.

Rajus

Wihma

22 Restn.

Albert

23 Neljap.

Jüri päew

24 Reede

Eseias

25 Laup.

Markuse päew

☼ 3, 32' p. l.

9. kühmi nädal

sadu.

3. P. p. ül. p. Üüritse aja pärast. Joan. 16, 16—23.

26 Pühap.

Jakobiina

27 Esmasp.

Anastasius

28 Teisip.

Teresia

29 Restn.

Raimund

30 Neljap.

Erastus

Segased

ilmad.

8. kühmi

1. tõusepäife f. 4, 57 min., läheb looja f. 7, 4 min.

11. — — 4, 30 — — — 7, 27 —

21. — — 4, 5 — — — 7, 49 —

Mai.

Sel kuul on

1	Reede	W o l b r i p.		
2	Laup.	Susanna	☾ 9, 48' p. l.	
4. P. p. ül. p. Kristuse äraminemifest. Joan. 16, 5—15.				
3	Pühap.	† leidm. p.	} 7. kuisi nädal.	
4	Õsmasp.	Lorentine		
5	Teisip.	Gotthard		
**6	Rekfn.	Josua		
7	Neljap.	Zette		
8	Reede	Stanislaus		
*9	Laup.	R i g u l a p.		
				Ilusad kewadised ilmad.
5. P. p. ül. p. Õigest palwest. Joan. 16, 23—30.				
10	Pühap.	Rordian	} 6. kuisi nädal.	
11	Õsmasp.	Panfratius		
12	Teisip.	Sohwie		
13	Rekfn.	Anton		
**14	Neljap.	Zaewam. p.		
		Suur † päem		
**15	Reede	Kristjan		
16	Laup.	Herbert		
				☉ 0, 36' e. l. Renad soojad päemad.
6. P. p. ül. p. Rõõmustajast. Joan. 15, 26.				
17	Pühap.	Cerif		

31 päewa.

Lehe-kuu.

18	Õsmaspä.	Brantsiiska	} 5. kühwi nädal.	☾ 6, 50' e. l.
19	Teisip.	Peep		} Müristab
20	Reſtn.	Philipp		
21	Neljap.	Miili		
22	Reede	Helene		
23	Laup.	Leontine		

Neli pühi. Püha waimuſt. Joan. 14, 23—31.

**24	Pühap.	1. Neli pühi	} 4. kühwi nädal.	☉ 0, 9' e. l.
**25	Õsmaspä	2. Neli pühi		
*26	Teisip.	3. Neli pühi		} Soojad
27	Reſtn.	2. Kwatember		
28	Neljap.	U r b a n i p.		
29	Reede	Willem		
30	Laup.	Mart		

Kolmainu Jum. p. Jeesus ja Nitodemus. Joan. 3, 1—15.

31 Pühap. | **3a. Jum. p.**

1.	tõuseb päike k.	3, 41 min.	lähed looja k.	8, 11 min.
11.	— —	3, 22	— —	8, 31 —
21.	— —	3, 7	— —	8, 48 —

Kroonu pühad: Lehe-kuu 6. p. Tšefarewitschi Suur-
mürsti Nikolai Aleksandrowitschi, trooni pärija sünd. p.

15. Keisri Aleksander Aleksandrowitschi ja tema abikaasa
kroonimise päew.

Juuhi.

Eel kuul on

1	Esmasp.	Esther	3. Mikoi nõodal	☾ 3, 5' p. l.	
2	Teisp.	Eduard		Wihma.	
3	Reſkn.	Maksimiljan			Paras
4	Neljap.	Wigand			
5	Reede	Rasmus			
6	Laup.	Wriberika			

1. P. p. 3a. J. p. Mikas mees ja Laatsarus.
Kuul. 16, 19—31.

7	Pühap.	Lutretsius	2. Mikoi nõodal.	soojad	
8	Esmasp.	Artur		● 0, 23' p. l.	
9	Teisp.	Medardus			päewad.
10	Reſkn.	Bertram			
11	Neljap.	Blawius			
12	Reede	Barnabas			
13	Laup	Tiina			

2. P. p. 3a. J. p. Suurest õhtu sēdamaajast.
Kuul. 14, 16—24.

14	Pühap.	Tobias	1. Mikoi	☾ 11, 32' e. l.	
15	Esmasp.	W i i d i p.			Range
16	Teisp.	Tetlow			
17	Reſkn.	Wriidu			
18	Neljap.	Justine			

Jaani-kuu.

30 päeva.

19	Keede	Rifander	11 12	tuul.
20	Laup.	Homer		
3. P. p. 3a. J. p. Arakadunud lambast. Luuk. 15, 1—10.				
21	Pühap.	Rabel	10 11	Müristab
22	Esmasp.	Tiit		☉ 10, 4' e. l.
23	Teisip.	Basilius		
**24	Reſkn.	Jaani päew		Wihma
25	Neljap.	Wini		ſadu
26	Keede	Jeremias		
27	Laup.	7 magajate p.		

4. P. p. 3a. J. p. Olge armuliseb. Luuk. 6, 36—42.

28	Pühap.	Ismail	Range	
*29	Esmasp.	P e e t r. P a u l		ſoc.
		Elisabet		
30	Teisip.	Paawli mäl. p.		

1.	tõuseb päike k.	2, 58 min.,	lähneb looja k.	9, 1 —
11.	— —	2, 57	— — —	9, 6 —
21.	— —	3, 4	— — —	9, 3 —

Junli.

Sel kuul on

1	Kestn.	Theobald	☾ 8, 28' e. l.
*2	Neljap.	Heina-Mar. p.	
3	Reede	Kornelius	Wihma
4	Laup.	Ulrik	
5. P. p. 3a. J. p. Kohke kalasaak. Luul. 5, 1—11.			
5	Pühap.	Anselm	
6	Esmasp.	Sektor	fadu
7	Teisip.	Demetrius	
8	Kestn.	Kilian	● 10, 21' p. l.
9	Neljap.	Kirillus	
10	Reede	7 wennaste p.	Raunid
11	Laup.	Emmeline	
6. P. p. 3a. J. p. Wariseeride õigusest. Matt. 5, 20—26.			
12	Pühap.	Hindrik	
13	Esmasp.	M a r e t i pääm	soojad
14	Teisip.	Bonavent	
15	Kestn.	Apostl. lahk.	☾ 4, 1' p. l.
16	Neljap.	Hermina	
17	Reede	Aleksius	päevad.
18	Laup.	Rosina	

31 päewa.

Heina-kuu.

7. P. p. 3a. J. p. 4000 mehe söötmissest. Mark. 8, 1—9.

19 Pühap.	Haraldus	
20 Esmasp.	Elias	Tuulne
21 Teisip.	Daniel	
**22 Keisn.	Maria Magd.	☉ 10, 11' p.l.
23 Neljap.	Udelheid	
24 Reede	Kristina	Wihma
25 Laup.	J a k o b i p.	

8. P. p. 3a. J. p. Wale prohmetidest. Matt. 7, 15—23.

26 Pühap.	Martha	fadu.
27 Esmasp.	Anna	
28 Teisip.	Pantalon	Kange
29 Keisn.	D l a w i päew	pala.
30 Neljap.	Rosalie	
31 Reede	Kristfried	☾ 1, 7' e. l.

1. tõuseb päikesf.	3, 18 min.,	lähleb looja f.	8, 53 —
11.	— —	3, 36 — —	— 8, 37 —
21.	— —	3, 56 — —	— 8, 16 —

Kroonu püha :

Heina-kuu 22. p. Keiserina Maria Weodorowna nime päew.

August.

Sel kuul on

1 Laup.	Peetri wang. p.	
9. P. p. 3a. J. p.	Üllekohtune majapidaja.	Luuf. 16, 1—9.
2 Pühap.	Augustus	
3 Esmasp.	August	Wihmas
4 Teisip.	Dominicius	
5 Restn.	Oswald	fadu.
*6 Neljap.	Krist. ärasel. p.	☉ 7, 9' e. l.
7 Reede	Tõnu	
8 Laup.	Romanus	
10. P. p. 3a. J. p.	Jerusalemma ärarikkumiseft.	
	Luuf. 19, 41—48.	
9 Pühap.	Klaara	Soojad
10 Esmasp.	Lauritje p.	
11 Teisip.	Ello	päewad.
12 Restn.	Olga	
13 Neljap.	Made	☽ 9, 52' p. l.
14 Reede	Udele	
*15 Laup.	Ruffi Maar. p.	
11. P. p. 3a. J. p.	Wariseerist ja tõlnerist.	
	Luuf. 18, 9—14.	
16 Pühap.	Isaf	

31 päeva.

Lõikuse-kuu.

17	Esmasp.	Seebald	Tuulne ☉ 0, 43, p. I.
18	Teisip.	Bernhard	
19	Reſkn.	Rut	
20	Neljap.	Wilibert	
21	Reede	Safarias	
22	Laup.	Aleopas	

12. P. p. 3a. J. p. Kuidist ja keeletumast.
Marf. 7, 31—37.

23	Pühap.	Johanna	Heitlikud ilmad.
24	Esmasp.	B ä r t l i p.	
25	Teisip.	Ludwig	
26	Reſkn.	Natalie	
27	Neljap.	Sephard	
28	Reede	Auguste	
*29	Laup.	J o a n. huf. p.	☾ 4, 34' p. I.

13. P. p. 3a. J. p. Samaria mehest. Luul. 10, 23—37.

**30	Pühap.	Aleksander	Wihma
31	Esmasp.	Rebekka	

1. tõuseb päike f. 4, 19 min., läheb looja f. 7, 50 min.
11. — — 4, 41 — — — 7, 24 —
21. — — 5, 3 — — — 6, 57 —

September. Eel kuul on

1	Teisip.	Gladius	
2	Reſkn.	Elisa	Wilud
3	Neljap.	Bertha	ööd.
4	Reede	Meus	
5	Laup.	Nathanael	☉ 3, 30' p. l.

14. P. p. 3a. J. p. Kümneſt pidalitöbifeſt. Luuk. 17, 11—19.

6	Pühap.	Magnus	
7	Esmaſp.	Regina	Selged
*8	Teisip.	M a r i a f. p.	ſoojad
9	Reſkn.	Bruno	
10	Neljap.	Albertine	ilmad.
11	Reede	Gerard	
12	Laup.	Cyrus	☽ 6, 35' e. l.

15. P. p. 3a. J. p. Mammonaſt. Matt. 6, 24—34.

13	Pühap.	Amatus	
*14	Esmaſp.	† leidm. päew	Wihma
15	Teisip.	Leontine	
16	Reſkn.	Nikodemus 3. Kwatember	ſadu.
17	Neljap.	Jakobina	

30 päewa.

Mihkli-kuu.

18	Reede	Tõnts	Udune.
19	Laup.	Tints	

16. P. p. 3a. J. p. Raini linna furnust. Luuf. 7, 11—17.

20	Pühap.	Adolm	☉ 5, 18' e. l.
21	Esmasp.	Mattheuse p.	Ilmad
22	Teisip.	Moris	
23	Reesk.	Hosea	Lähmad
24	Neljap.	Lambert	
		J o a n. saam. p.	wilumaks.
25	Reede	Kleophas	
*26	Laup.	J o a n n. õp. p.	

17. P. p. 3a. J. p. Weetõbisest. Luuf. 14, 1—11.

27	Pühap.	Natanael	☾ 6, 28' e. l.
28	Esmasp.	Wentseslaus	
*29	Teisip.	Mihkli päew	
30	Reesk.	Hieronymus	

1. tõuseb päike k. 5,26 min., lähelooja k. 6,26 min.

11. — — 5,48 — — — 5,58 —

21. — — 6,10 — — — 5,28 —

Oktober.

Sel kuul on

*1	Neljap.	Marja k. j. e. p.	Rahed
2	Keede	Wolrat	wihmaga.
3	Laup.	Simjon	

18. P. p. 3a. J. p. Wariseeride kawaluseft.
Matt. 22, 34—46.

**4	Pühap.	Loikuse püha	
5	Esmasp.	Jaak	● 0, 6, e. l.
6	Teisip.	Maali	
7	Keskn.	Samuela	Lume
8	Neljap.	Arwrid	
9	Keede	Burghard	fadu.
10	Laup.	Walfried	

19. P. p. 3a. J. p. Awatud inimeseft. Matt. 9, 1—8.

11	Pühap.	Prants	☾ 7, 16' p. l.
12	Esmasp.	Angelus	
13	Teisip.	Kalistus	
14	Keskn.	Kai	Ulmad
15	Neljap.	Hedwig	lähwad
16	Keede	Thekla	wilumats.
17	Laup.	Luutsius	

31 päewa.

Wiina-kuu.

20. P. p. 3a. J. p. Pulma riidest. Matt. 28, 1—14.		
*18 Pühap.	L u u k a s e p.	
19 Esmasp.	Lutsius	☉ 11, 2' p. l.
20 Teisip.	Ursel	
21 Keisn.	Severin	Lumesadu,
*22 Neljap.	R a s a n i p.	õõje
23 Reede	Hortensia	
24 Laup.	Krispin	külmetab.

21. P. p. 3a. J. p. Kuninga mehe pojaft.
Joan. 4, 47—54.

**25 Pühap.	Amandus	
Enteruse õige usn üleswõtmise püha.		
26 Esmasp.	Else	
27 Teisip.	Capitolin	☾ 6, 33' p. l.
28 Keisn.	Siimon Judas	
29 Neljap.	Hels	Selged
30 Reede	Abfalon	ilmad.
31 Laup.	Wolfgang	

1. tõuseb päike f. 6, 32 min., läheb loojä f. 5, 0 min.
11. — — 6, 55 — — — 4, 33 —
21. — — 7, 19 — — — 4, 8 —

November.

Sel kuul on

22. P. p. 3a. J. p. Kavalast sulafest. Matt. 18, 23—35.

1 Pühap.	Pühade päev	Segased
2 Esmasp.	Singede päev	
3 Teisip.	Thileman	● 9, 39' e. l.
4 Keisn.	Otto	ilmad.
5 Neljap.	Lotte	
6 Reede	Leonhard	
7 Laup.	Enno	

23. P. p. 3a. J. p. Kohtu rahast. Matt. 22, 15—22.

8 Pühap.	Aleksandra	Paras
9 Esmasp.	Theodor	
*10 Teisip.	M a r d i päev	● 0, 14' p. l.
11 Keisn.	Mart. Piiskop	fülm.
12 Neljap.	Joonas	
13 Reede	Eugen	
**14 Laup.	Leopold	

24. P. p. 3a. J. p. Jairi tütrest. Matt. 9 18—26.

15 Pühap.	Edmund	Lumesadu.
16 Esmasp.	Ottomar	
17 Teisip.	Hugo	● 4, 51' e. l.
18 Keisn.	Eära	

30 päewa.

Calwe-kuu.

19	Keljap.	Elisabeth .	
20	Reede	Amos	Trulne
*21	Laup.	Maria ohw. p.	

25. P. p. 3a. J. p. Kristuse tulemisest. Matt. 24, 15—28.
Ewangeliumi muudetakse.

**22	Pühap.	Surnute püha	ja
23	Esmasp.	Swert	
24	Teisip.	Kristiina	annab
25	Kesk.	A a d r i n a p.	
26	Keljap.	Konrad	€ 4, 41' e. l.
27	Reede	Baabu	
28	Laup.	Günther	fülma.

1. Krist. tul. p. Sofiana. Matt. 21, 1—9.

29 Pühap. Eleonore

Uue kiriku aasta hak. päew.

30 Esmasp. **U n d r e s e p.**

1.	tõusebpäike f.	7, 45 min.,	lähleb looja f.	3, 43 min.
11.	— —	8, 8	— —	3, 25 —
21.	— —	8, 28	— —	3, 12 —

Detsember.

Eel kuul on

1	Teisip.	Arnold	
2	Keskn.	Kärzna	● 8, 52' p. l.
3	Neljap.	Kola	
4	Reede	Barba	Paras
5	Laup.	Sabina	

2. Krist. tul. p. Wiimse päewa tähtedest. Luuk. 21, 25—36.

**6	Pühap.	Rigula päew	
7	Esmasp.	Antonia	fülmad
8	Teisip.	Maria saam. p.	
9	Keskn.	Juhum	
10	Neljap.	Judit	● 8, 32' e. l.
11	Reede	Woldemar	
12	Laup.	Tiili	ilmad.

3. Krist. tul. p. Joannes wangi tornis. Matt. 11, 2—10.

13	Pühap.	Lucia	
14	Esmasp.	Nikolaus	Rülm
15	Teisip.	Johanna	läheb
16	Keskn.	Hinno	
		4. Kwatember	kangemaks.
17	Neljap.	Christow	

31 päewa.

Jõulu-kuu.

18	Reede	Lot	☉ 9, 45' e. l.
19	Laup.	Abraham	

4. Krist. tul. p. Joannese tunnistus. Joan. 1, 19—28.

20	Pühap.	Albina	
21	Esmasp.	Tooma pääw	Ränge
22	Teisip.	Beata	
23	Keskn.	Rohwer	külm.
24	Neljap.	Adam, Ewa	
**25	Reede	1. Jõulu püha	☾ 1, 13' p. l.
**26	Laup.	2. Jõulu püha	

Päha p. Jõulu. Siimeon ja Hanna. Luuk. 2, 33—40.

*27	Pühap.	3. Jõulu püha	
28	Esmasp.	Süüta laste p.	Lume
29	Teisip.	Noa	
30	Keskn.	Taamet	jadu.
31	Neljap.	Silvester	

1.	tõuseb päike f.	8, 43 min.,	läheb looja f.	3, 6 —
11.	— —	8, 51	— — —	3, 7 —
21.	— —	8, 51	— — —	3, 18 —

Kroonu püha: Jõulu-kuu 6. Kroonipärija Tšesarewitšhi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitšhi nime päew.

Troonupühad,

mis firiku sääduse järel maa-firikutes tulewad pühitseba.

- 1) Kiiuila kuu 26. päeval. Keisri Majesteedi ja kõige Weneriigi Walitseja Aleksandri Aleksandrowitshi sündimise päew.
- 2) Paastu kuu 6. päeval. Keisri Majesteedi ja kõige Weneriigi Walitseja Alexander Aleksandrowitshi trooni pär. päew.
- 3) Lehe kuu 6. päeval. Suurwürsti ja Troonipärija Nikolai Aleksandrowitshi sündimise päew.
- 4) Lehe kuu 15. päeval. Meie Keisri Alexander Aleksandrowitshi troonimise päew.
- 5) Heina kuu 22. päeval. Keiserinna Maria Feodorowna nime päew.
- 6) Lõikuse kuu 30. päeval. Meie kõrge Keisri Aleksandri Aleksandrowitshi nime päew.
- 7) Talwe kuu 14. päeval. Keiserina Maria Feodorowna sündimise päew.
- 8) Jõulu kuu 6 päeval. Suurwürsti ja Troonipärija Nikolai Aleksandrowitshi nime päew.

Meie suure Wene-Keisri suguwõsa.

Aleksander Kolmas Aleksandrowitsh, Weneriigi Keiser ja Isewalitseja, Poolamaa kuninga, Soomemaa suurwürost j. n. e. sündinud 26. Kiiunlakuu päewal 1845, walitseb 1. Paastukuu päewast 1881. Tema abikaasa.

Maria Feodorowna, Weneriigi Keiserinna — Taani kuninga tütar, — sünd. 14. Talwekuu päewal 1847 — laulatud 28. Wiinakuu päewal 1866. Nende lapsed.

Suurwürost ja auujärge pärija **Nikolai Aleksandrowitsh**, sünd. 6. Lehekuu päewal 1868.

Suurwürost **Gregor Aleksandrowitsh**, sünd. 27. Jürikuu päewal 1871.

Suurwürostina **Ksenia Aleksandrowna**, sündinud 25. Paastukuu päewal 1875.

Suurwürost **Mihail Aleksandrowitsh**, sünd. 22. Talwekuu päewal 1878.

Suurwürostina **Olga Aleksandrowna**, sündinud 1. Jaanikuu päewal 1882.

Keisri Härra mennad ja õed.

Suurwürost **Wladimir Aleksandrowitsh**, sünd.

10. Jõulukuu päewal 1847. Tema abikaasa: Suurwürostina Maria Pawlowna, sünd. 7. Lehekuu päewal 1854, laulatud 16. Lõikusekuu p. 1874. Nende lapsed: a) Suurwürost Kirill

Wladimirowitsh sünd. 30. Mihklikuu p. 1876.

b) Suurwürost Boris Wladimirowitsh, sünd.

12. Talve kuu päeval 1877. c) Suurwürlst Andrei Wladimirowitsh, sündinud 2. Lehe kuu päeval 1879. d) Suurwürlstiina Heelena Wladimirowna, sündinud 17. Määri kuu päeval 1882.

Suurwürlst **Aleksei Alekxandrowitsh**, sünd. 2. Määri kuu päeval 1850.

Suurwürlstina **Maria Alekxandrowna**, sünd. 5. Wiina kuu p. 1853, laulatud 11. Määri kuu päeval 1874 Inglise printsi Alfred von Edinburgi abikaasaks.

Suurwürlst **Sergei Alekxandrowitsh**, sünd. 29. Jüuri kuu päeval 1857.

Suurwürlst **Baawel Alekxandrowitsh**, sünd. 21. Mihkli kuu päeval 1860.

Keisri härra onud ja tädid.

Suurwürlst **Konstantin Nikolacwitsh**, sünd. 9. Mihkli kuu päeval 1827. Tema abikaasa on Saksen-Mtenburgi härtsoogi öde Alekxandra. Kende lapsed: a) Suurwürlst Nikolai Konstantinowitsh, sünd. 2. Kiiinla kuu p. 1850. b) Suurwürlstina Olga Konstantinowna sünd. 22. Lõikuse kuu päeval 1851, laulatud Kreeka kuninga Georg I. abikaasaks, 15. Wiina kuu päeval 1867. d) Suurwürlstina Weera Konstantinowna, sünd. 4. Kiiinla kuu p. 1854. e) Suurwürlst Konstantin Konstantinowitsh, sündinud 10. Lõikuse kuu p. 1858. g) Suurwürlst

Dimitri Konstantinowitsh, sünd. 1. Jaani kuu päewal 1860.

Suurwürlst **Nikolai Nikolajewitsh**, sündinud 27. Heina kuu p. 1831, laulatud 25. Määri kuul 1856, Oldenburgi printsi Peetri tütreaga, Aleksandra Petrowna. Nende lapsed :

- a) Suurwürlst Nikolai Nikolajewitsh, sündinud 6. Talwe kuul 1856 ; b) Suurwürlst Peeter Nikolajewitsh, sünd. 10. Määri kuul 1864.

Suurwürlst **Mihail Nikolajewitsh**, sündinud 13. Wiina kuu p. 1832, laulatud Baadeni printsessi Olga Weodorownaga, 16. Lõikuse kuul 1857. Nende lapsed :

- a) Suurwürlst Nikoloi Mihailowitsh, sündinud 14. Jüri kuul 1859 ; b) Suurwürlstiina Anastasia Mihailowna, sünd. 16. Heina kuul 1860, laulatud Meklenburg-Schweriini troonipärija abikaasaks ; d) Suurwürlst Mihail Mihailowitsh, sünd. 4. Wiina kuul 1861 ; e) Suurwürlst Georg Mihailowitsh, sündinud 11. Lõikuse kuul 1863 ; g) Suurwürlst Aleksander Mihailowitsh, sündinud 1. Jüri kuul 1866 ; h) Sergei Mihailowitsh, sündinud 25. Mihkli kuul 1869 ; i) Suurwürlst Aleksei Mihailowitsh, sündinud 16. Jõulu kuul 1875.

Suurwürlstiina **Olga Nikolajewna**, sündinud, 30. Lõikuse kuul 1822, laulatud, Würtembergi

kuninga Kaarel Wriidrit Aleksandrega 1. Heina kuul 1846.

Suurwürstina **Maria Nikolajewna**, (surnud 6. Kiiinla kuul 1876.) Tema lapsed :

- a) Marja Maksimilianowna, sündinud 4. Wiina kuul 1841, laulatud Baadeni printsfi Ludwigi abikaasaks ; b) Nikolai Maksimilianowitsh, sünd. 22. Heina kuul 1843 ; d) Eugeenia Maksimilianowna, sünd. 20. Paastu kuul 1845, laulatud Oldenburgi printsfi Aleksandri abikaasaks ; e) Eugen Maksimilianowitsh, sünd. 27. Määri kuul 1847 ; g) Georg Maksimilianowitsh, sünd. 17. Kiiinla kuul 1852, laulatud Oldenburgi Suurhärtsogi tütre Therese Petrownaga.

Keisri herra wana onu tütar :

Suurwürstina **Katarina Mihailowna**, sünd. 16. Lõifuse kuu p. 1827, Mecklenburg-Strelitsi härtsogi Georgi lesk.

Täadaandmised laadapidamifest.

Rääri-fnu.

7. Orgita-mõisas 2 p.	17. Läänemaal 2 p.
7. Tartu-linnas 3 n.	21. Wolmari-lin. 6 p.
7. Riia-linnas 3 p.	25. Berno-linnas 3 p.
9. Berro-linnas 3 p.	25. Willandi-lin. 3 p.
10. Saapsalu-lin. 2 p.	26. Reblastes 2 p.
17. Koloweres 2 p.	27. Rakvere-lin. 2 p.

Rüünla-fnu.

2. Paldiskis 2 p.	15. Willandis 3 p.
2. Willandis 1 näd.	15. Wõnno linnas.
2. Berros.	15. Riia-linnas.
2. Walfas 8 p.	18. Jõhwis 2 päewa.
4. Tartus 2 p.	22. Berros 1 näd.
4. Narwas 4 p.	26. Riwilo mõisas 2 p.
Audrus, reede e. Wastl.	27. Lemsali-linnas.
Lihholas, Esmaspäew enne Wastla päewa.	

Paastu-fnu.

Keila kiriku juures Es- maspäew pärast 3.	Raplas 1. Esm. 2. p.
Püh. 2 päewa.	15. Kellamäe-mõisas Saaremaal, 2 p.

Jürri-fnu.

Paide-linnas, Neljap. ja Reedel pär. Ülestõus- mise püha.	10. Wõrrus 2 p.
	50. Hannila-mõis. 2 p.

Sehe-kuu.

9. Wöösus.

9. Näpinas.

Jaani-kuu.

11. Wönnos 7 p.

24. Wörro=linnas.

16. Ratweres 2 p.

26. Walka=linnas.

20. Tallinnas 2 näd.

27. Tallinnas 1 näd.

20. Riia=linnas 3 näd.

29. Tarwaste=mõisas.

20. Paide=linnas.

29. Tartus 2 p.

22. Willandis 2 p.

Seina-kuu.

1. Pernus 2 p.

20. Pernus 3 näd.

2. Karksi=mõisas.

20. Riias 3 päewa.

9. Abseli=mõisas.

29. Wolmari linnas.

10. Kuresaares 12 p.

Rõikuse-kuu.1. Saaremaal, Jam-
ma kihelkon., Sääre-
mõisas 3 p.

24. Rosse mõisas.

24. Rosfi=mõisas.

10. Walka linnas.

24. Uue mõisas.

10. Lemfali linnas.

24. Killingi mõisas.

15. Helme mõisas.

28. Wöru linnas.

30. Rantsfo mõisas.

Mihkli-kuu.1. Torfi=mõisas Jam-
ma kihelkond. Saare-
maal 3 päewa.

2. Tammistes.

3. Näppinas 2 p.

1. Kuresaares 3 p.

5. Sindis 2 p.

8. Tartus 3 p.

2. Abja mõisas 2 p.	18. Audrus.
8. Kopakas, Saarem.	20. Wändras 2 p.
9. Abseli mõisas.	21. Baldiskis 2 p.
9. Rastna mõisas.	24. Willandis 2 p.
9. Pajom. Saarem 2.	24. Lihulas 2 p.
10. Patkulas.	25. Purnefu-m. 2 p.
10. Oldre mõisas.	26. Pernus.
10. Paides 1 p.	26. Kuresaares 2 p.
10. Salatsis (Muhum.)	26. Tallinnas 3 p.
10. Sürgaweres 2 p.	29. Tartus 3 p.
13. Ants-mõisas 2 p.	29. Walgas 2 p.
14. Haapsalus 2 p.	29. Kawanurmes 2 p.
15. Kuresaares 2 p.	29. Rakweres.
15. Põltsamaal 2 p.	29. Reblaste mõisas.
15. Peeterburgi kuber.	29. Jõeletmes, nädal
Dubuma kreisis Stro-	pärast Mihkle p.
gowa luteruse usu	Kaplas, 1. Reedel pär.
kiriku juures 3 p.	Mihkle p.
16. Airepi mõisas 2 p.	

Wiina-tuu.

1. Saaremaal, Kaar-	5. Wööbsus.
ma Suures mõisas	6. Luustnikus 2 p.
3 päewa.	6. Tarwastus.
2. Wastse mõis. 2 p.	7. Wõrul 3 p.
4. Koloweres 2 p.	9. Lemsis.
4. Pühajärwe m. 3 p.	10. Kõo mõisas 2 p.
4. Jõhwis 3 p.	10. Kasinurmes 2 p.
5. Awinurme m. 2 p.	11. Laatre m. 2 p.

15. Lustinere m. 2 p.	20. Wändras 2 p.
15. Drifu mõisas 2 p.	22. Niesi mõisas.
16. Wõnnus 2 p.	28. Wolmaris 2 p.
18. Mõniste mõisas.	28. Jõgema m. 2 p.
19. Kulina mõisas.	

Taltwe-kun.

1. Tartus 2 p.	15. Wigalas 2 p.
10. Mustwee külas 3 p.	20. Walgas 2 p.
10. Wõrus 2 p.	25. Wiljandis 2 p.
10. Paides 2 p.	25. Wolmaris 2 p.

Jõulu-kun.

1. Wast-Narwas 3 p.	12. Merjamas.
1. Mlatkiwi m. Sahe-
kõrtsi juures.	12. Bernus, 3. Krist.
tulem. p. esmasp. ja
teisip. enne Jõulu.
5. Põraweres.	16. Paides 2 p.
6. Wööbsus.	27. Walgas 10 p.
10. Wõnnus 2 p.	
10. Riias, Jõulu-laot
kunni 10. Nääri t.	

 Kuberemangu tohtu käsu järele ei ole luba, et Laupäewal ega Pühapäewal laata pidada, waid, kui nenda juhtub, peab seda teise nädala esimesel argipäewal peetama.

Loomade sigitamise täädused.

1. Tiinuse aja arvamine.

Tiinuse hakkatus.	Tiinuse lõpetus			
	Hobustel.	Veistel.	Lammastel	Sigadel.
1.	2.	8.	4.	23.
8.	9.	15.	11.	30.
15.	16.	22.	18.	7.
22.	23.	29.	25.	14.
29.	30.	5.	2.	21.
5.	6.	12.	9.	28.
12.	13.	19.	16.	4.
19.	20.	26.	23.	11.
26.	27.	3.	30.	18.
4.	2.	9.	5.	24.
11.	9.	16.	12.	1.
18.	16.	23.	19.	8.
25.	23.	30.	26.	15.
1.	2.	6.	2.	22.
8.	9.	13.	9.	29.
15.	16.	20.	16.	5.
22.	23.	27.	23.	12.
29.	30.		30.	19.

Tiinuse häälatus.	Tiinuse lõpetus			
	Hobustel	Veistel	Lammastel	Sigadel
6.	6.	3.	7.	26.
13.	13.	10.	14.	2.
20.	20.	17.	21.	9.
27.	27.	24.	28.	16.
3.	4.	3.	4.	23.
10.	11.	10.	11.	30.
17.	18.	17.	18.	7.
24.	25.	24.	25.	14.
1.	1.	31.	2.	21.
8.	8.	7.	9.	28.
15.	15.	14.	16.	4.
22.	22.	21.	23.	11.
29.	29.	28.	30.	18.
5.	6.	5.	6.	25.
12.	13.	12.	13.	2.
19.	20.	19.	20.	9.
26.	27.	26.	27.	16.
2.	3.	2.	3.	23.
9.	10.	9.	10.	30.
16.	17.	15.	17.	6.
23.	24.	23.	24.	13.
30.	31.	30.	3.	20.
7.	7.	7.	10.	27.

Mail. Junnil. Juulil. Augustil. Septembril. Oktobril. Novembr. Detsembr.

Weebr. Märtsil. Aprillil. Mail. Junnil. Juulil. Augustil. Septembr. Oktobril. Novembr. Detsembr.

Oktobril. Novembr. Detsembr. Januaril. Weebr.

Septembr. Oktobril. Novembr. Detsembr. Januaril.

Tiinuse häätatus.	Tiinuse lõpetus			
	Hobustel	Weistel	Lammastel	Sigadel
14.	14.	14.	17.	3.
21.	21.	21.	23.	10.
28.	28.	28.	31.	17.
4.	5.	4.	7.	24.
11.	12.	11.	14.	3.
18.	19.	18.	21.	10.
25.	26.	25.	28.	17.
2.	2.	1.	5.	25.
9.	9.	8.	13.	31.
16.	16.	15.	20.	7.
23.	23.	22.	27.	14.
30.	30.	29.	2.	21.
		6.		

2. Tiinuse ehk kandmise aeg.

Kestmiseks tiinuse ehk kandmise ajaks arvatakse: hobustel 340 päeva, weistel 285 päeva, lammastel ja kitsedel 154 päeva, sigadel 120 päeva, koertel 63 päeva ja kassidel 56 päeva.

Kõige pikemaks kandmise ajaks arvatakse: hobustel 419 p., weistel 321 p., lammastel ja kitsedel 158 p., sigadel 133 p.

3. Paaritamise aeg.

Hobune, lehm ja lammas tarvitavad paaritamiseks 22 funni 36 tundi, siga 30—40 tundi. Kui nad sigidust ei saanud, siis nõuab hobune 8—10 päeva järel uut paaritamist, lehm 21—28 päeva järel, lammas 14—21 päeva järel, siga 21—28 päeva järel. Hoegemise järel otsib hobune paarimist 14 päeva pärast, lehm 28 p. pärast, lammas 185 päeva pärast ja siga 35 ehk 42 päeva pärast.

4. Haudumise aeg.

Kanad haaduvad 19 funni 24 päeva, haned ja pardid 28—32 p., kalkunid 26—32 päeva.

5. Sigitamiseks kõlbamise aeg.

Tätku võib 5 aastast funni 20 aastani sigitamiseks tarvitada, märat 4—12 aastani, pulli 2—7 aastani, lehm 1¹/₂—10 aastani, kulti (upsu) 1—4 aastani, emmist 9 kuust funni 8 aastani, jääraast 2—6 aastani, lammas 2 aastast funni 8 aastani.

6. Ema-loomade arv.

Ühe isa-looma jäuks arvatakse ema-loomi: hobusel 35 funni 40 tüffi, veisel 40—50 tüffi, lambal 35—40 t., fitsel 60—80 t., seal 25—30 t., kanal 15—20 t., pardil 10—12 t., hanil 5—8 t., kalkunil 8—12 t. ja tuil 1 ainuke.

Uue aasta laul.

Aasta on meil jälle uus!
 Nõnda kuulda rahwa suus.
 Saagu rahwa soovid ka,
 Uuel aastal olema:

Toogu rahu tulewit;
 Kurvast saagu rõõmulit.
 Waenust sõprus figigu,
 Waesus — tehmus kadugu.

Wihaku kõit rumalust;
 Kelmid saagu karistust;
 Nuusast elagu maailm,
 Siis näeb headust iga film.

Wilja andku mulla pind.
 Truudust kandku iga rind:
 Kõrge riigi isale! —
 Küll siis hästi elame.

Kõit, mis iluks isamaal'
 Kõit, mis auuks meie a'al'
 Algagu see aastaga,
 Jäägu nõnda lõpmata. —

Garašjoo*).

(Rahwa suust.)

Kord oli Muhumaal R. mõisas üks wahimees, nimega Tehwe, kes kaua aegse teenistusega ja kogu hoidmisega omale 200 rubla korjanud. Zuhumise kombel kuulis ta, et sea liha Peeterburis heas hinnas olla. „Dot, oot,“ mõtles ta, „siin oo see ju õige odaw; kui fin seda osta ja säääl jälle ära müüa oleks, siis mõiks säääl juures head kasu saada.“ Aga ta ei olnud ka niisugune mees, kes mõtet mõtteks oleks jätnud, waid ta tegi selle kobe teoks: Läks herra juure ennast ametist lahti paluma ja palka, mis weel sees oli, kätte saama. Ta seletas herrale, et tema tahta fin hea hulga sea liha odawa hinna eest osta ja siis Peeterburi minna kallimalt ära müüma; mille pärast ta ennast herra teenistusest lahti paluda. Herra, kes lahke mees oli, naeris niisuguse kentsaka mõtte üle ja ütles Tehwet pilgates toapoisiile: „Kas ta pole hull! Waata nüüd, misugune tuju meie wana Tehwele weel on tulnud! Ta tahab ju ometi suurde Peeterburi linna minna. Kõlab niisugune mees säääl ikka kobe kindraliks tõstetakse! Waata siis Tehwe,“ pilkas ta edasi, „säääl saad sa sea liha kauplemisega rikkaks ja pääle kauba

*) Eesti keeli tähendab „Garašjoo“ „hea“ ehk „hea kül.“

toreks kroonu mehiks! Kui ja ford siis oma kodumaad tuleb vaatama, siis peame meie palja peaga sind kummardama ja sulle auu andma." — „Äh, äh," naeris ta Tehwe teistega ühes, „kus siis mujal finneraliks saab, kud ikka Peeterburis!"

Saand Tehwe herraga omad asjad ära õien= danud, ostis ta ümberkaudu küladest hulga suitsutud sea liha sinkisid, hea suure wanfri ja paar hobuse tõnki; pani koorma pääle ja passoo! Peeterburi poole.

Rõik läks hästi, et paremini ei wõinud soowida. Tallinna linna turul juhtus ta ühe mehega kõnelema, kus ta see jutuks tuli, et Peeterburis Benekeelt räägitakse, mis Tehwele suure tuhina senni ajani weel meelde ei tulnudgi. „See oo küll hull tütt," arwas Tehwe; „aga mis senna parata wõib, ta oo jo mull õige häbi tagasi minema hakata; — ehk tead sa mulle head nõu anda?" — „Hull ta on küll," ütles külamees, „aga mis säääl siis pitkemalt rääkida tarwis ongi: fiida aga, et liha hea on, hinda antakse siis ilma küsimatagi; sellepärast üttele aga „garassoo" (xopomo), külap sa siis korda saad." Tehwe tänas külameest hea õpetuse eest ja sõitis edasi.

Wiimaks jõudis ta Peeterburi linna. Küll säääl oli kõra ja müra, et Tehwel tõrwad peas juugasiwad ja uhtust ning enne nägemata asju näha, et ta ennast mõnes teises maailmas arwas

olewat. Teiste koarmate ja wanrite järel sõitis ta ikka sügavamale linna sisse turu poole, — ise oma pea järele votses ta kuhugile teadnud minna. Turu pääle jõudes pidas ta finni ja filmitfes laenetawat rahwa hulka, kus muidugi mõista, kõit Beneteeli kõnelesiwad.

Nega mööda kogus ta tema koorma ümber inimesi ja küsimisi pandi igalt poolt Tehwele ette. Tehwe ise oli nagu peata wana, kes muud ei ostanud wastata, kud ikka „garasfoo!“ ja jälle „garasfoo!“ küsiti: „Mis sull müüa on?“ — „Garasfoo!“ wastas Tehwe omal keele murdel. — „Mis liha uael maksab?“ — „Garasfoo!“ oli jälle wastus. — „Kust sa oled?“ — „Garasfoo!“ — „Mis keelt sa ostad?“ — „Garasfoo!“ — „See inimene on tõesti peast rumal,“ rääkisiwad ümberseisjad läbi segamine ja küsisiwad jälle: „Kes sa oled, mis sa siin jändad?“ — „Garasfoo!“ wastas Tehwe ja oli imestlewaid inimesi nähes isegi hädas.

Wahe ajal oliwad paar herrad ta Tehwe koorma juurde tulnud, kelledest teine asja lugu märkas ja üsna selgel Eesti keelel Tehwelt küsis: „Mis sull wiga on, wana semlak?“ Oh, Tehwe oles seda kuuldes rõõmu pärast, kas lendu karganud. Wiimaks kofutas ta: „Ma — ma — siin nõnna suures — kimpus, tulin sea liha müüma, aga ei oska Beneteelt mitte; ühe sõna

ostan foa, aga mis jesi hulga rahwale soab!" — „Aga kuidas sa waene siia wõera keeleliste inimiste sekka juhtusid tulema?" küsis Gestifeelne herra Tehwe käesti. Tehwe korrutas oma eluseisuse põhjust pikemal kõnel ja awaldas oma kodu paika, see on, et ta Muhumaalt R. mõisa wahimees Tehwe olla. „R. mõisa wahimees Tehwe! — R. mõisa wahimees Tehwe!" kordas herra ja wahtis suure imels panemisega Tehwe otja ning ütles: „Siis oleme ju üsna wanad tuttawad ja sugulased! Kas sa tunned mind weel?" — „Oh auulik härra! kuidas ma teid siin suures linnas tunda wõin? Kes teie siis olete, et teie mind tunnete?" küsis Tehwe. — „Oh wana sõber Tehwe!" wastas herra, „tuleta aga meelde, kes mõne aja eest sinu ligikonnast soldatiks wiidi." — Tehwe mõtles ja ütles: „Eht olete W. külast Mardi-Jurna Mihkel, minu sugulane ja ristipoeg?" — „Naps on naela pea pääle juhtunud, tere ristiiisa!" ütles herra, hakkas ümber Tehwe kaela ja andis talle wene moodi kolm korda musu. — „Tänu taewa Taadile! nüüd olen ma kimbatusest pääsenud," ütles Tehwe ja oli selle õnneliku juhtumise üle südamest rõõmus. — „Oh armas ristipapa!" kõneles herra, „pole sul nüüd enam muretseda: Rüll ma su lihpad ära kauplen, aga jäägu see toimetus täna järele; parem rõõmustame oma imeliku kottujuhtumise üle!" Tehwe haaras

ohjad pihku ja ajas koorma ristipoja juhatusel ühte hoovi ja mõttis säääl hobused eest ära. Ristipoeg rääkis natufese aega oma seltsilasega Benekeeli ja läks pääle selle oma ristiisale linna näitama.

Tüki aega hulkusiwad nad mööda linna ümber, kus Tehwe nii mitmesugusi asju nägi, et tal filmad peas kirjuts jäiwad. Wiimaks läksiwad nad ühte majasse sisse, mida ristipoeg oma korteri ütles olewat. Tehwele anti säääl pehme tool alla ja pääle lahke jutupuhumise kutsuti teda ka „lindu petma,“ mida ta omale ka lahke korda ei lastnud ütelda, sest kõht oli mehikesel juba õige ele. „Sa oled nüüd korra linnas,“ ütles ristipoeg Tehwele pärast sööma, „siis peab sa ka linna elu tunda saama ja paariks päewaks minu juure jääma; küll mina, nagu ma kord ju ütlesin, tuttawa ja sugulase poolest su lihad ära kauplen ja ka hobuste eest muretsen.“ Nende sõnadega andis ta Tehwele sigari ja kästis tolmama panna.

„Küll see oo aga mul suur õnn, et mul nii hea ristipoeg on!“ kiitis Tehwe ja tõmbas sigarit, et suitsu pilw laffe tekkis. Nüüd õpetas ristipoeg teda ka saksa moodi olema: sirgelt istuma ja sigarit kahe sõrme wahel hoides suitsema. Tehwe oli selle pääle, et ta nõnda õppis olema, üsna uhke.

Paari päivi elas Tehwe nõnda ristipoja majas üsna kulda elu: — istus pehme tooli pääl, tõmbas sigarit, nii palju kui süda kutsus

ja sõi lasta toitu. Ühe sõnaga oli see põli, mida Tehwe enne ei olnud tunda saanud.

Ühel homikul astus ristipoeg tuppa ja kandis käsiwarre pääl uhtet kindrali mundrit. „Mis see oo? küsis Tehwe. — „See on uus ülitond, mida ma sinu tarwis ostsin,“ algas ristipoeg mahedal keelel; „nüüd lähme ka peenemate inimeste sekka, kus kõik toredate märkis peab olema, — pane ta nüüd omale selga!“ Tehwe oli rõõmu pärast nagu iseenesest ära ja kiitis ristipoega mefi magusate sõnadega niisuguse suure lahkuse eest. Veel suurem oli aga ta rõõm siis, kui ta mundri selga ajas ja ennast siis peeglist waatas, sest kõik, mis ta ümber oli, kiirgas ja läikis. „Beats nüüd meie mõisa härra, toapois ja kõik rahwas mind nägema,“ mõtles ta uhkledes, „küll siis nende pilkamine oleks tasutud olemat.“ Nüüd õpetas ristipoeg Tehwet, et nad ühte riide poodi minna riidet ostma ja sää! pibada tema nende riidepaakide kohta, mis wälja kantawat, enamiste „horoshoo!“, mõne kohta aga ka „njet*)“ ütleva.

Wäljas ukse ees ootas ristipoja seltsilane neid tõllaga. Astusiwad tõlda ja sõitsiwad ühe suure riide magatšini ette. Sää! mõeti Tehwe, keda muidugi teada ei tea kui suureks kindraliks peeti, wäga auusaste wasta: anti uhte tool alla, sigar

*) Eesti keeli: mitte!

suhu ja meie Tehwe oli nagu päris kindral. Ristipoeg ütles aga ennast kindrali adjutanti olevat ja palus oma ülemale riidet näha tuua, sest see tahta oma teenritele uued ülikonnad lasta teha. Poeg sellid kandiswad pañ pañi järele riidet male-kindrali ette; mille kohta see „garasoo!“ ütles, see wiidi koha tõlda, mille kohta aga „njet!“, see oli muidugi mõista siis kõlbmata. Peagi oli tõld täis tuubitud ja adjutant andis teada, et kindrali herra tarwis tõllas enam ruumi ei olewat; sellepärast pidada riide ennemine ära wiidud ja siis kindrali herra järele tulnud saama, kus ta siis rehnung saaks peetud. Eõitsiwad minema, Tehwe jäi poodi istuma.

Istus mees tunni, istus teise jne. kunni õhtu poolne aeg kätte tuli, ei ristipoega enam tagasi tulemas ühtit. Tehwe süda läks rahutuks. „Oh sa heldekene! mis nüüd teha oo?“ õhtas ta. „Oh sa heldekene! mis nüüd ikka teha oo? jälle natukesel aja pärast. Üksigi ei saanud aru, mis teelt kindral rääkis. Üks ohwitser, kes ta Gesti-teelt mõistis, juhtus senna poodi tulema. Nagu ikka alama kohus on, teretas ta auupakklikult kindrali; aga see, kes muidugi Wenefeeeli teretamisest aru ei saanud, ei wastanud omalt poolt midagi, waid oli wagusi. Ohwitser mõtles: „Küll see on aga otsani uhkusi täis; mitte 'p wõtta teretust ta wasta.“ Tehwe aga õhtas tasakeste aeg ajalt.

„Oh sa heldekene! mis nüüd teha oo?“ Ohwitser päris kaupmeeste täest järele: mis kindral see olla ja mis ta siin teha? Kaupmehed seletasivad nii palju kuld nad teadsivad ja lisasivad ka juure, et kindrali herra üht tundmata keelt rääkida.

„Oh sa heldekene; mis nüüd ikka teha oo?“ õhtas jälle Tehwe. Ohwitser kuulis ka seda, läks kindrali juure ja küsis alandlikult temalt Benekesles: „Imelik! ma kuulen et kindrali herra siin Gestikeelt räägib ja õhtab; ehk on teil midagi äpardust juhtunud?“ Tehwe oli wagusi. Ohwitser kordas oma küsimist Gestikeeli. „Oh kulla saks!“ hakkas Tehwe ohwitseri ette põlveli langedes paluma, „peasta mind sest suurest hädaft ära; mu ristipoeg lubas tagasi tulla ja mind ära wiia, aga pole teda senni a'ani kustilt wälja tulemas. Nüüd olen ma üsna kimpus; halastage te'e mu waese peale!“ Ohwitser rääkis seda ka kaupmeestele, kes nüüd sest juba aimama hakkasivad, et kindrali ristipoeg ehk adjutant keegi muu ei olnud, kui üks peenikene kelm. Kohe wiidi Tehwe politseisse, kus tõlgi läbi ta äparduseft kuulda saadi. Ei aitanud muu nõu, kuld lasti teda säält lahti ja pandi kõige kindrali mundriga koju poole tulema. Siiski pandi weel salapolitsei wahtima, ehk wahest kelmid mundrit Tehwe seljast oleksivad tulnud kätte saama, mis aga mitte ei sündinud. Kaupmehed oliwad ligi tuhat rubla petetud saanud.

Ühel homikul päewa tõusu ajal istus K. mõisa õuues kiwi pääl üks findrali mundris mees, kes muidugi arvata meie tutaw Tehwe oli. Teda juhtus kõõgi tüdruk nägema ja rääkis seda toa tüdrukule, kes seda jälle toa poisile rääkis. Wiimane äratas herra üles ja andis talle teada, et üks tore wäe-päälit nende õue pääl olla. Herra käskis järele waadata, mis sugused aua-märgid tal on. Toapois käis waatamas ja ütles, et kolm kottast olla öla pääl (see on kõige ülema findrali tunde-märk). Ehmatades kargas herra üles ja et ta enne ka üks wäeülem oli olnud, tahtis ta mundrit selga panna. Aga see oli kaua aegse seisemisega korratumasse oleku sattunud: nõõbid ja tärnid olid kõik halletamas. Toa- ja kõõgi-tüdrut kästi toad korrale seada, herra ise hakkas nõõpisi puhastama, toa pois ta saapud. — Kull see oli tuline tiidus, kõifis koristati, pühiti, tolmutati ja puhastati. Herra oli nagu tuliste jüte pääl — palju tegewam, kud kõik teised koku. Saand lühikese ajaga kõik korrale seatud, siis saatis herra toapois'i kõrget wõerajt tuppa paluma. Tal enesel oli aga kibe töö weel käsil, sejt auu nimi, millega kõrgeid findralisi kutjutakse, oli ära ununud; suure sorimise ja otsimisega leidis ta seda wiimaks sõna-raamatust.

Toapois läks kummardas findrale wõi õigem ütelda Tehwe ees ja andis talle alandlikult teada,

et nende herra teda tuppa kutsuda. „Mis sa mind narrid?“ ütles Tehwe pool nutuse ja arusaamata häälega, ning vedas ise käega üle filmade. Toapoiss kohkus ära ja läks herrale ütleva, et wõeras kutsut vastu ei wõtta. „Sina Iontrus ei osta temaga auupakklikult ümber käia!“ kätartas herra, mine uuest!“ Toapoiss läks ja palus jälle kõrget wõerast alandlikult sisse tulla. „Mis sa mind narrid?“ ütles jälle Tehwe pool nutust ja arusaamatult käega üle filmade wedades. Ei aitanud midagi, toapoiss pidi jälle tühja tagasi minema ja herrale seda teatama, kus ta ka juure lisas, et see wõeras üsna nende wahimehe Tehwe häält olla. „Sina oled kahelordne longus!“ pahandas herra, „oot ma tahan ise minna.“ Herra läks kummardas Tehwe ees ja palus teda auupakklikute sõnadega tuppa tulla. Waewalt sai ta oma sõnad lõpetada, kui Tehwe ta ette põlweli laskis ja paluma hakkas: „Kulla pai härra! andke andeks ja wõtke mind oma teenistuse jälle tagasi! Ma ole' ikka so wana wahimees Tehwe.“ — „Tehwe!“ hüüdis herra inestledes, „wõi mina pidin sinu pagana pärast nii tulises häbas olema!“

Herra wõttis Tehwe jälle wahimeheks, ja tema elu oli sääl nüüd jälle nagu ennegi garasfoo. Kui mõisapere wahest õhtuti magust-amarifu kõnet wostas, siis läks jutt wiimaks ikka Tehwe Peeterburi reisi juhtumiste pääle ja üks ehk teine

ütles: „Kes kauget käin, oo mõnda näin, — laske meie Tehve reaki“; kui Tehve rääkis, siis oli see kõikide kuuldes garasoo, nii olgu ta ka kalendri lugejatele garasoo.

Robe lomberdaja.

Banal ajal oli J. kihelkonnas üks kirikusant Rein, kes oma kartude najal nii ruttu wõis edasi lomberdada, et keegi teda kätte ei saanud. Rein läinud M. mõisa põllal noore kerge käega kupja juure ja mõtnud tema käest kepi, silitanud (paitanud) seda ja kiitnud: „Oh küll see on filete, küll see libete; küll see mehe nahka läbi soonib.“ Selle pääle annud Rein kupjale, kellel paljas särk selgas olnud, kolm niisugust pirakat, knd tal jõudu olnud, ja ise kartude najal sõöstama. Küll jooksnud kubjas ja äsfitanud ka teomehed Reinu järele, aga ei saanud kätte. Meie wõime arvata, et teomeestel niisuguse jooksu tarwis lühikesed jalad olivad.

Selle pääle läheb Rein mõisa. Herr ja proua on keldris. Hea südamega sakkad annawad Reinule kāraka wiina, toobi-õlut ja mõne kopiku raha; soowivad ka kannikat leiba anda, aga ei ole nuga juhtunud.

Proua küsib: „Eht on sul nuga ligi Rein?“

„Jah ikka, auulit proua,“ vastab Rein ja annab noa.

Proua leigab kannika lahti ja küsib: „Kas ju nuga ka puhas on?“

„Jah ikka, auulit proua, täna homiku mõtšin koera naha sellega veel päält ära — nuga on üsna puhas. Proua teeb korra: „wuih!“ ja annab leiwa tõi Reinule.

Õhtul tuleb tubjas mõisa herra juure, kõneleb, mis sant Rein temale teinud; näitab oma werwed, haavad, palub nende pääle wiina ja nõuab, et see Reinule saaks ära tajutud.

„Rein on oma wiguri palgaks täna tubliste meie käest saanud,“ ütleb herra, „ja kui ma sulle selle tarmis wiina annan, siis tuleksiwad kõik teomehed igal õhtul hulgana saama; meie ei tohi awaldada, et wiin niisugust tõbe parandab.

Mali nalja wasta.

Melja kümne aasta eest oli kuskil linnas üks kohtunik, B. kes looduse poolest juur mees oli, aga veel suurema sõogi isuga, sest ta mõis tosinna meeste kohta lõbusasti süüa. Selle kohtu ülem kirjutaja S. tegi ühe wõeraspeo, kuhu ka nime-
tatud juur kohtunik B. kutsutud oli. Kui lõuna söök walmis ja lauad oli, ja toapoisid roht-aeast

laua wõeraid läheb ära kutsuma, teeb kohtunif B. selle aja sees selle nalja, et kõik toidu üksi ära niipab; kolm praetud hane, mitu pudelit weini ja muud, mis ta laualt kätte saab ning mis ta kõögitudrukku lasseb ette kanda.

Järgmisel päewal mõistab ta ühe süüdlase üle kohut, mille tarwis kirjutaja protokollu kirjutab. Ilma läbi lugemata, nagu see tema harjunud wiis oli, finnitab kohtunif selle protokollu oma nime alla kirjutamisega.

Kohtuniku abiline wõtab selle protokollu ja hakkab lugema :

„Et mina selle N. N. kohtunif B. hirmus walju sõõn, sellepärast mõistan ma oma pääle kohut : Mind peab üks nädal nälgas saama peetud, iga päew 50 hoopu witsu antud, ja pääle selle, et ma teistele enam tüliks ei oleks, 15 aastaks Siberi mäe-kaewandustesse raskele wangi tööle saadetud saama. Et see tõesti nii peab tehtud saama, finnitatan ma oma nime alla kirjutamisega.

N. N. kohtunif : B.“

Kohtunif ütleb juuri filmi tehes : „Wõi mina olen see, kellega nõnda teha!“

„Jah muidugi,“ wastab kirjutaja S. ; „sest teie ise olete oma nime alla kirjutamisega selle protokollu finnitatanud!“ — —

Et sarnane protokoll kirjutaja S. poolt —

üks nali oli, millega ta kohtunikku mööda läinud päewa suurt kõhu täit seletas, mõistab iga lugeja.

Djau käsutäitja.

Ühe linnakese walitsus oli kord käsu kuulutanud, et keegi kodanik ei tohi pärast kellu 10. öösel ilma laternita uulitsal käia, muidu tuleb kange trahw. See käsk anti sellepärast, et linnakeses puuduline uulitsate walgus oli ja õnnetus hõlpsasti wõis juhtuda. Zuba teisel öösel pärast kellu 10. wõeti üks kõige auusam kodanik uulitsalt finni, sest ta oli käsu wastu teinud. Ta wiidi linna walitsuse ette wastust andma. Aga sääl tõmbab ta laterni taskust wälja ja ütleb: „Ma olen käsku täitnud, sest käsus seisab et ilma laternita ei tohi uulitsal käia, aga minul on latern ligi.“ Teisel päewal täiendab linna walitsus käsku nii, et iga kodanik kandku ka laternit käes. Jälle wõetakse seesamina auus kodanik uulitsalt finni, sest tema kandis küll laternit käes aga küünalt ei olnud sees. Kodanik wastab: „Käsus ei seisa mitte, et küünal peab sees olema.“ Jälle teisel päewal täiend linna walitsus kuulutust, et iga kodanik peab laternit küünlaga käes kandma. Zuba jälle effib nimetatud auus kodanik öösel käsu wastu, ta wõetakse finni uing toodakse was-

tamisele. Linnapea ja politsei ütleb suure pahandusega: „Mis temp see on, et teie juba nii mitu korda meid narrite!“ Kodanik näitab oma laterni ette, kus küünal sees on. Aga linna wanem käratab: „Küünal ei põle ju sugugi!“ — „Jah, sellest ei seisa kuulutuses midagi,“ wastab kodanik. Nüüd muudetakse käst veel kord ümber, et keegi ilma laternita, kus sees küünal põleb, ei tohi uulitsate pääle kella 10. minna.

Mõned imelikud jutud rahwa juust Saaremaal.

J. kihelkonnas J. kõrtsis pühitsejivad üks abielu mees ja naene oma esimese abielu aasta Määri laupäewal õhtu. Kui nad oma päris elamise kambriist korrats ettetuppa tulivad, oli selle aja sees laua pääl lühtris põlew jäme terwe küünal kestelt pooleks kuttunud ja mõlemate poolte otsad põlesiwad kats tolli üks teisest eemal küliti laua pääl. Kats põlenud auk on selle juhtumise mälestuseks weel täna päewani laua sees näha. See juhtumine wõis jeda tähendada, et selle naese esimene mees, keda solbatiks wiidi ja sääl ära surnud tunnistati olewat, hiljem ometigi jälle tagasi tuli, nii et sellel naesel laua aega kats elus laulatatud meest olivad.

— H. mõisa proua istus ühel pärast lõunasel ajal oma toas. Hälist nägi ta ühe inimese käe nagu lendus üle oma toa minemat, ühest seinast tulewat ja teise kadumat. Proua ei saanud aru, mis wiirastus see õige pidi olema. —

Mõne päewa pärast tuli sõnum, et ta mees, kes sõas oli, surma olla saanud.

Pärast sõa lõpetust tuli üks soldat, kes H. mõisa herra rügementis teenis, koju. Proua küsis ta käest, mill kombel ta mees oli surma saanud. Soldat rääkis, et herra olnud ees otsas rügementi juhatamas ning surma hoopi saades kukkunud ta hobuse seljast maha, kus juures ta teise käega üle pea löönud.

— M. mõisa herra, kelle tüttar kaugel teises mõisas raskesti haige oli, keeras kodus seina tella üles ja palus ise säääl juures: „Oh Jumal! teera ka minu tütrekese elu tunnikell nõnda üles!“ Wõts! — katkes midagi tunnikella sees ja — särre — tops! kukkus tunnikella nui põrandale.

Pääle selle tuli sõnum, et tüttar olla ära surnud.

Tunnikell seisab aga täna päewani nõnda-samma — parandamata säääl selle mälestuseks alles.

— R. kiriku tornist läksiwad üks tüdruk ja pois, kes pääle 10 aastat wanad oliwad, hafi pesasi otsima. Et pesad wälja pool müüri pragude wahel oliwad, ajasiwad nad ühe laua luugi august

wälja, kuhu pääle tüdrut läts, kuna poisš lauda teisest otsast finni pibas. Praegu hoidis tüdrut taht hafi poega käes, kus juures poisš küsis : „Annad sa teise mulle?“ — „Ei anna aga mitte!“ vastas tüdrut. Poisš ütles : „Kui sa ei anna mitte, siis ma lasen laua lahti ja sa kukud maha!“ — „Ei anna aga mitte!“ hüüdis jälle tüdrut. Poisš lasi laua otša lahti ja tüdrut kukkus arwata 10 sülla kõrguselt maha, kus ta kukkudes kõige vähematgi wiga ei saanud. „Ei anna aga mitte! Ei anna aga mitte!“ hüüdis ta all weel waljumine ja pistis punuma.

— E. mõisa wilja aida ees noppiswad salt warblasi ja waresid segamine — teri. Aidamees, kes wäga suureline ja hoopseja mees oli, wõttis oma püski, jäi arwata 20 sammuga kaugusel lindudest seisma ja ütles : „Pühakiri ütleb, et ilma Jumala tahtmata warblane katukse päält ei lange; aga üteltu ta, mis ta ütleb, — mina lasen ja tahan, et säält peab muist langema!“ Nende sõnadega kõmmutas ta püski lahti — paljas haawli rabin oli lindude seas, kes aga kõik selle pääle ilma weata lendu kargasiwad.

Teine kord oli seesamma mees ühe säält ligidalt peremehe Hansu Mihkli koera, kes sagedaste mõisas hulkus, finni püüdnud ja püski rihmaga aja teibasse sidunud. Püski wõttes ütles ta : „Jumal ja Hansu Mihkel ei taha, et see koer peaks

surema, aga tahtku nad ehk miite, — mina lasen ja tahan et ta peab surema!" Pauf käis, haawlid purustasivad rihma katti ja koer putkas tuhat nelja koju poole, kus teda hiljem järele waadates ilma mingisuguse meata leiti olemat.

Wanarahwa ajawiidus.

Wanal ajal ei olnud jutu raamatuid, weel wähem ajalehti, millede lugemisega meie noored ja wanad oleksivad prii aega lõbusasti edasi saatnud, waid neil olivad nende asemel ennemuistefed jutud, mõistatused, fihlweod ja mängud. Mõned mõistatused ja fihlweod saawad siia üles pandud. Nende seletusi ja näitusi ei panda aga mitte siia üles, sest et neid iga noor ja wana rahwa suust leida mõib.

1) Weame fihla; mina tean mis ajast teie kahestima kõnelete.

2) Teeme ühe ringi tule sõega ehk kriidiga paranda pääle: ma lähen ukse taha ja ole sa siin ringi juures, aga ukse tagant tulles jõuan ma oma jala ennema ringi fisse panna, kui sa.

3) Mina lõön kindaga walge paberi pääle kirjad, oma ehk sinu nime, see aasta numbri ehk muud sarnast, mis sa tahad.

4) Sina ei kannata ukse taga mitte kolme

hoopi ära, see on, mine ja uffe taha ja ma lõõn
fiia poolt uffe pihta.

5) Mina joon 24 tunniga waadi õlut ära.

6) Mina wõin lähtrisse ehk pudelisse minna,
kui sa jeda oma põlwe pääl pead.

7) Kes mõistab kahetsa pere kaju teha?

8) Korstna põletamine.

9) Riips, raaps (friips, fraaps) rulli män-
gimine.

10) Lühter fontš. Lase sisse käia. Mitme
sulafega?

11) Pähklite mõistatamine.

12) Rebašt mängimine (pähklitega.)

Wanarahwa tõtt ja nalja.

Kord istunud üks wäsinud jahi mees soos
ühe haawapuu palgi pääle jalga puhkama. Tema
lõõnud tulerauaga tule käsna otša, ja pannud
selle nii kauaks oma kõrwale palgi pääle, funni
ta piibu korda pidanud kohendama. Ükkist wistanud
palk teda kuferpalli kümmefond jülda kaugele.
See palk ei olnud muud kui üks suur uss, kes
siis eemale wirutas, kui käsna tuli teda näpistas.

— Ennemuište maganud Tallinna sadames
üks suur walaskala. Linna mehed raiunud temast
juba 12 tündrit liha ära, ilma et kala oleks jeda

tunud; kord puutunud ühe mehe kirmes tema roo (kondi) külge, siis ärkanud kala üles ja lip-
sanud sügavasse vette.

— Kohtunik: Kuule mees, et sa mitte minu käsku ei täitnud, pead sa seitsmeks päevaks finni minema.

Kohtu-alune: Mul on hulf wäärt paberid ligi, ma palun et teie (kohtunik) need nii kauaks oma kätte wõtate, kui ma finni olen, sest nendega wõib sääl äpardus juhtuda.

Kohtunik: Ei ma wõi neid mitte oma kätte wõtta; otfi üks u s t a w mees, kelle kätte sa need annad.

Aialeht „Saarlane“.

Armsad taadid ja emmed!

Endine aeg on möödas; endise aja lõbudused, milledega teie oma prii aega wiitsite, ja milledest siin mõned näituseks saivad üles pandud, on ka möödas. Need ei ole enam meie aja kohased, ometegi on nad kallid ja wäärt, et neid oma laste lastele meele tuletate ja ära seletate, kes neid üles kirjutamad ja järel tulema sugule järel jätwad.

Aeg on nüüd meile uut moodi lõbudusi ja

meelejahutusi toonud. Mõned inimesed, telledele Looja kena laulu hääle on kinkinud, õppivad pühapäew pärast lõunat koolmeisteri juures laulufid; laulavad neid kodu, mis nad koolis on õppinud ehk loewad jutu raamatuid, mis nad kiriku juurest raamatu kogust toowad ja teie kuulete seda kõik hea meelega. Üks niisugune armas ajawitja on ka ajaleht „Saarlane“.

Teie armsad talu taadid ja emmed olge oma noorematele abiks ja nõuks, et nad muu armsa ajawitje kõrwal ka „Saarlast“ wõiwad lugeda. „Saarlase“ läbi saate igal nädalal uudiseid ja teaduseid, mis praeguse aja inimestel tarwis teada on; aga pääle nende toob ta ka lõbu ja nalja. Saarlasel on üks lisaleht ja selles saab tulewat aastal ja edespidi wana aja Saarlasteft teada antud, kuidas nad elanud, kuidas nad sõdinud, mis suguste walitsejate all nad on olnud ja palju muid, mis meie ajal väga tähele panemise wäärt on.

Teile armsad taadid ja emmed on iseäranis kalendri sabas see kirjafene awaldatud, sest et mitmedgi teite seast oma lapsi armastades noomite: „Urge lugege aawisifi, need on tühi wale ja lora.“ See pole mitte nii, waid aawisid (seitungid, ajalehed) awaldawad rahwale seda, mis kasuline on. Kui teie oma noort sugu siin nime-
tatud lõbudustega ei lasse aega wiita, kas peawad

nad siis kõrtsi minema, mis iga viisi neile kahjulik on?

Teie ise himmustate väga kalendri juttusid kuulda; waat niisamma suguseid juttusid ja naljatusi saab ajaleht teile igal nädalal tooma. Saarlane on kõige odavam ajaleht; ta maksab Saaremaal aastas (52 nummert ja 12 lisa) 1 rubla 50 kopikat, aga üle wäinte kroonu postiga 2 rub. ja teda võib tellitud saada Kuresaare linnast, Rauba uulitsalt „Saarlase“ trükikojast, maja number 10. Kui see ühe perekonnale veel peaks tallis olema, siis tellitagu ta kolme, nelja või kas wiie pere pääle ja nii saab õpetust, juhatus, teadust, meelejahutust ja armast ajawiidet mõne kümme-konnanne kopika eest terweks aastaks.

Kalendri lugejad ei saa ajalehte „Saarlast“ nika „Saarlaste kalendrit“ edespidi mitte tähele panemata jätma, seda usub kalendri juttude kirjutaja ja selles lootuses soowib ta kõigile rõõmuliku ja rihast „u u t a a s t a t.“

Maalmeisteri J. Kumež'i

juures

Kubermangu nultsal Nr. 18, Försteri
maja wastas, Kuresaare linnas,

on iga sugu akna-klaasi, kitti, õli wärwisi, wärnitsad, tiserite-, tõldade- ja ka naha-lakkisi; arstliku seepi nahapakkatamise ja kärnade wastu, häid lehkawaid wett ja näu-pesemise seepi. Ka lojustele on mitmeid sugusi arstlikud rohu seepi ja mäaret külge hakkawate looma tõbede, naha pakkatamise ja karwa ära ajamise wastu igal ajal

õige odawalt saada.

Pääle selle wõetakse sealsammas tellimist

maalmeisteri.

tööde pääle, mida häästi ja forralikult tellijate tahtmistele järele valmistatud saab.